

Landsretspræsidenterne

26. september 2022

J.nr.: 22/01021 og 22/02229

Vejledning om den praktiske behandling af straffesager ved landsretterne

**Vejledningen finder anvendelse ved behandling
af straffesager efter den 1. oktober 2022**

INDHOLDSFORTEGNELSE

A. Indledning	5
B. Forberedelse og berømmelse	5
1. Ankemeddelelse	5
2. Forhåndsafvisning af anken og oprejsningsbevilling	7
3. Forsvarerbeskikkelse	8
4. Beskikkelse af bistandsadvokat	9
5. Berømmelse	10
6. Statsadvokatens bevisfortegnelse og tidsplan	11
6.1. Bevisfortegnelse	11
6.2. Sagens forventede varighed og udarbejdelse af tidsplan	13
7. Forsvarerens beviser	14
8. Tvister om bevisførelse m.v.	15
9. Forberedende møder	15
10. Bistandsadvokatens erstatningsopgørelse m.v.	15
11. Sikkerhedsmæssige forhold m.v.	16
12. Præcisering af påstande	16
C. Ekstrakt	17
1. Ikke-digitale sager	17
1.1. Udformning	17
1.2. Udseende	18
1.3. Indholdsfortegnelse	19
1.4. Opbygning og indhold	19
2. Digitale sager	20
D. Materialesamling	20
E. Hovedforhandlingen	22
1. Indledning	22
2. Redegørelse for byrettens dom	22
3. Redegørelse for ankeforholdene	23
4. Påstande og erstatningskrav	24
5. Redegørelse for sagens omstændigheder	24
6. Afhøring af tiltalte og vidner	25
7. Oplæsning af yderligere vidneforklaringer	28
8. Redegørelse for forstraffe	28

9. Redegørelse for personlige forhold	28
10. Procedure og domsafsigelse	29
11. Digitalt udstyr i retssalene	31
12. Vidneforklaring ved anvendelse af telekommunikation	31
F. Særligt om nævningesager	32
1. Statsadvokatens bevisfortegnelse og tidsplan	32
2. Ekstrakt	33
3. Hovedforhandling	33
G. Ikrafttræden	34

A. Indledning

Denne vejledning er udarbejdet i et samarbejde mellem de to landsretter og efter drøftelse med statsadvokaterne og repræsentanter for de beskikkede forsvarere. I det omfang, der er forskelle mellem landsretterne, vil det fremgå nedenfor.

Det forudsættes, at der af alle skriftlige meddelelser fra anklagemyndigheden, forsvareren og bistandsadvokaten til landsretten sendes kopi til de øvrige parter, og at det anføres i meddelelsen, at dette sker.

Afsnit B-E angår ankesager i almindelighed, mens særlige forhold vedrørende nævningeankesager omtales i afsnit F.

For digitalt behandlede straffesager gælder der særlige retningslinjer; se afsnittene herom.

B. Forberedelse og berømmelse

1. Ankemeddelelse

Anklagemyndighedens anke og kontraanke til skade for tiltalte efter retsplejelovens § 902, jf. § 904, sker ved anklagemyndighedens meddelelse om anke, som skal være landsretten i hænde inden udløbet af fristen for anklagemyndighedens anke eller kontraanke, jf. retsplejelovens § 907, stk. 1.

Statsadvokatens ankemeddelelse sendes pr. mail (sikker mail), således at datoen for modtagelsen lægges til grund ved vurderingen af, om anken er rettidig.

Statsadvokatens mail skal indeholde fremsendelsesbrev, ankemeddelelse, udfyldt sikkerhedsvurderingsdokument og udskrift af dom- og retsbog også i tilfælde af, at alene tiltalte har anket, herunder med Procesbevillingsnævnets

tilladelse. Hvis udskrifterne ikke er vedhæftet ankemeddelelsen, fremsendes de snarest muligt til landsretten på mail (sikker mail).

Har der været forsvarer i byretten, sender anklagemyndigheden kopi af sin ankemeddelelse til denne.

Hvis Procesbevillingsnævnet har givet anklagemyndigheden tilladelse til anke, jf. retsplejelovens § 903, forkynder anklagemyndigheden en meddelelse om anke for tiltalte, jf. nærmere retsplejelovens § 907, stk. 2.

Tiltaltes meddelelse om anke kan ikke indgives til landsretten, men kan ske til byretten eller anklagemyndigheden, jf. nærmere retsplejelovens § 908.

Der henvises i øvrigt til afsnit E.3 nedenfor.

I statsadvokatens ankemeddelelse eller i fremsendelsesbrevet gives oplysning om følgende forhold:

- Hovedforhandlingens forventede varighed inklusive voteringstid, jf. punkt 6.2. Hvis voteringstiden ikke kan anslås af anklagemyndigheden, anføres det, at hovedforhandlingens varighed er angivet eksklusiv voteringstid. Hvis anklageren under forberedelsen af ankesagen må konstatere, at det ved ankemeddelelsens udfærdigelse forventede tidsforbrug ikke er realistisk, underrettes landsretten snarest herom.
- Det anføres, hvis sagen er en arrestantsag eller i øvrigt hastende, herunder en VVV-sag eller på anden måde opprioriteret sag.
- Hvis statsadvokaten finder, at sagen er principiel, eller at sagen i øvrigt er af særlig karakter, bør statsadvokaten henlede landsrettens opmærksomhed herpå.
- Om domsmænd eller nævninger skal medvirke.

- Ved hvilket tingsted sagen forventes foretaget.
- Hvis der i byretten har været navneforbud, der fortsat gælder under anken, oplyses dette.
- Hvis statsadvokaten i særlige tilfælde ønsker sagen berammet til en bestemt anklager, oplyses dette.
- Hvis der har været beskikket forsvarer for tiltalte i byretten, oplyses hvilken advokat der var beskikket.
- Hvis der har været beskikket bistandsadvokat for forurettede i byretten, oplyses dette med oplysning om, hvilken advokat der var beskikket.
- Hvis der ikke har været beskikket bistandsadvokat for den forurettede i byretten, og statsadvokaten finder, at det bør overvejes at beskikke bistandsadvokat for landsretten, anføres dette.

Når ankemeddelelse er modtaget i landsretten, bekræfter landsretten modtagelsen af ankemeddelelsen over for den pågældende statsadvokat ved autogenereret digital kvittering.

2. Forhåndsafvisning af anken og oprejsningsbevilling

Anklagemyndighedens eller forsvarerens anmodning om forhåndsafvisning af en anke eller om oprejsningsbevilling fremsættes skriftligt over for landsretten.

Efter at der er givet den anden part lejlighed til at udtale sig, træffer landsretten afgørelse om forhåndsafvisning eller oprejsningsbevilling. Spørgsmål herom behandles som udgangspunkt på skriftligt grundlag inden en eventuel hovedforhandling.

3. Forsvarerbeskikkelse

Statsadvokaten underretter tiltalte om, at der skal medvirke en forsvarer i landsretten, og at tiltalte inden 5 hverdage skal give besked til landsretten, hvis en bestemt advokat ønskes beskikket som forsvarer. Statsadvokaten orienterer endvidere om, at tiltalte ikke behøver at give landsretten besked, hvis vedkommende ønsker samme beskikkede forsvarer som i byretten.

Landsretten vil i så fald så vidt muligt beskikke denne forsvarer for tiltalte.

Beskikkelse af samme forsvarer som i byretten og af en valgt forsvarer forudsætter, at pågældende forsvarer har møderet for landsretten, og beskikkelse af vedkommende ikke væsentligt forsinker sagens behandling.

Hvis den advokat, som var beskikket som forsvarer for byretten, ikke har møderet for landsretten, sender landsretten hurtigst muligt efter modtagelsen af ankemeddelelsen et brev til tiltalte og anmoder denne om inden 5 hverdage at oplyse, hvilken anden advokat tiltalte ønsker beskikket som forsvarer. Landsretten sender en lignende anmodning til tiltalte, hvis tiltalte på grundlag af statsadvokatens opfordring fremsætter ønske om en advokat, som ikke har møderet for landsretten, eller hvis den advokat, tiltalte ønsker beskikket, ikke vil påtage sig hvervet. Hvis tiltalte ikke besvarer landsrettens henvendelse inden den fastsatte frist, beskikker landsretten normalt en af de advokater, der er beneficeret i den retskreds, hvor sagen har været behandlet i byretten.

I Østre Landsret vil sagen som udgangspunkt blive berammet, samme dag som landsretten har modtaget ankemeddelelse m.v. fra statsadvokaten, med den forsvarer, som var beskikket for tiltalte i byretten, hvis vedkommende har møderet for landsretten, og forsvareren vil samtidig blive beskikket. Hvis tiltalte inden udløbet af 5-dages fristen meddeler, at vedkommende ønsker en anden forsvarer, retter landsretten henvendelse til denne forsvarer og

oplyser vedkommende, hvornår sagen er berammet. Hvis forsvareren ikke har mulighed for at møde, vil sagen blive omberammet.

I Vestre Landsret vil sagen blive berammet hurtigst muligt efter modtagelsen af ankemeddelelsen og så vidt muligt inden 2 uger. Vestre Landsret afventer som udgangspunkt udløbet af 5-dages fristen, før forsvareren beskikkes, og sagen berammes.

Anmodning om ombeskikkelse indgives til landsretten. I tilfælde af ombeskikkelse skal den advokat, hvis beskikkelse ophører, hurtigst muligt sende sagens akter til den advokat, der skal beskikkes som ny forsvarer for tiltalte, og meddele landsretten de oplysninger, der er fornødne for at fastsætte salsær.

Om beskikkelse og ombeskikkelse henvises i øvrigt til retsplejelovens § 735, stk. 3, og § 736, stk. 1.

4. Beskikkelse af bistandsadvokat

Har der medvirket bistandsadvokat i byretten, orienterer statsadvokaten i ankemeddelelsen bistandsadvokaten om, at sagen er anket, og gør opmærksom på, at pågældende inden 5 hverdage skal henvende sig til landsretten, hvis vedkommende vil beskikkes, eller hvis vedkommende ikke selv har møderet for landsretten.

Hvis bistandsadvokaten ikke retter henvendelse til landsretten, må det påregnes, at sagen vil blive berammet uden inddragelse af bistandsadvokaten. Sker underretning på et sent tidspunkt, kan landsretten i visse tilfælde, navnlig hvor hovedforhandlingen er berammet, blive nødt til at beskikke en ny bistandsadvokat.

Statsadvokaten underretter den forurettede om, at sagen er anket, jf. retsplejelovens § 741 f, stk. 3.

En bistandsadvokat, der har været beskikket i byretten, og som ikke har møderet, skal orientere den forurettede om, at vedkommende ikke har møderet, og at der derfor skal beskikkes en anden bistandsadvokat, hvis der er grundlag for beskikkelse af bistandsadvokat under ankesagen.

Den advokat, der i byretten var beskikket som bistandsadvokat for en forurettet i en sag som nævnt i retsplejelovens § 741 a, stk. 2, (sager om incest, voldtægt og seksuelt misbrug af børn), vil automatisk også blive beskikket under anken, hvis den pågældende har møderet for landsretten. Hvis vedkommende ikke har møderet for landsretten eller ikke ønsker at påtage sig hvervet, vil landsretten anmode bistandsadvokaten om at oplyse, hvilken advokat forurettede ønsker som ny bistandsadvokat under anken. Hvis bistandsadvokaten ikke besvarer landsrettens henvendelse, må det forventes, at landsretten vil beskikke en advokat, der er beneficeret i den retskreds, hvor sagen har været behandlet i byretten.

5. Berømmelse

Landsretten orienterer skriftligt statsadvokaten, forsvareren og en eventuel bistandsadvokat om berømmelsen. Statsadvokaten sørger for at give den mødende anklager besked om berømmelsestidspunktet. Statsadvokaten giver samtidig landsretten besked om den mødende anklagers navn og telefonnummer.

Vestre Landsret har indgået særskilt berømmelsesaftale med Statsadvokaten i Viborg.

I Østre Landsrets kreds gælder følgende:

Medmindre statsadvokaten har anmodet om, at sagen berømmes med en bestemt anklager, jf. nedenfor, berømmer landsretten efter drøftelse med forsvareren og en eventuel bistandsadvokat sagen uden henvendelse til statsadvokaten.

Berammelse sker med mindst 6 ugers varsel, medmindre andet aftales.

Hvis landsretten ikke inden 12 dage har berammet sagen med statsadvokaturen, tildeler statsadvokaten sagen til en anklager, som landsretten herefter berammer sagen med.

Hvis en sag skal omberammes, berammer Østre Landsret sagen efter aftale med den anklager, som er udpeget i sagen. For sager, der behandles på landsrettens bitingsteder, kan der være indgået særlige berammelsesaftaler mellem landsretten og den pågældende statsadvokat, hvorefter der blandt andet kan berammes med kortere varsel end efter den generelle ordning.

Der berammes kun i retsferien efter aftale med statsadvokaten.

Statsadvokaten kan i initiativankesager, i principielle sager og i andre særlige tilfælde anmode om, at landsretterne berammer sagen med en bestemt anklager. I sager med tiltalte og vidner med bopæl i udlandet sker berammelse ligeledes med den anklager, der skal give møde i sagen. Anmodning om, at sagen skal berammes med en bestemt anklager, skal som anført ovenfor under punkt 1 fremgå af ankemeddelelsen eller fremsendelsesbrevet.

6. Statsadvokatens bevisfortegnelse og tidsplan

6.1. Bevisfortegnelse

I sager, hvor anken omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, skal anklagemyndigheden samtidig med indlevering af ankemeddelelsen eller snarest muligt derefter indlevere en bevisfortegnelse, jf. retsplejelovens § 917, stk. 1, jf. § 837, stk. 1, nr. 3, til landsretten.

I domsmandssager sender statsadvokaten 2 bevisfortegnelser, heraf 1 med adresser, pr. sikker mail til landsretten. I den bevisfortegnelse, der

fremsendes pr. sikker mail af anklagemyndigheden til forsvareren, angives ikke adresser.

Bevisfortegnelsen skal i Østre Landsret være modtaget senest 10 uger før hovedforhandlingens begyndelse og i Vestre Landsret senest 6 uger før hovedforhandlingens begyndelse. Statsadvokaten bør dog være opmærksom på, om der vil skulle ske forkyndelse for vidner i udlandet, jf. nedenfor, så omberammelser i videst muligt omfang kan undgås.

I bevisfortegnelsen skal det angives, til hvilket tidspunkt de enkelte vidner indkaldes i forhold til tidspunktet for hovedforhandlingens begyndelse.

Af bevisfortegnelsen bør fremgå, hvilke tolke, erstatningssøgende og andre, herunder værger og bistandsværger, der skal indkaldes til hovedforhandlingen. Hvis tiltalte har brug for tolk, vil tolken og tiltalte blive indkaldt af landsretten til at give møde ½ time før hovedforhandlingens begyndelse med henblik på oversættelse af ankemeddelelse samt af byretsdommen inden retsmødet. Landsretten underretter forsvareren herom, således at denne har mulighed for at møde samtidig.

Alle forkyndelser og indkaldelser sker gennem landsretten, herunder også forkyndelser i udlandet. Forkyndelse sker på baggrund af oplysningerne i bevisfortegnelsen (eller den reviderede bevisfortegnelse), der således skal indeholde fyldestgørende oplysninger. Det bemærkes, at mailadresse og/eller telefonnummer som udgangspunkt ikke vil være tilstrækkelig. Landsretterne skal for så vidt angår forkyndelse i Norden have 3 måneders varsel og for EU og øvrige lande 6 måneders varsel.

For Østre Landsrets vedkommende henvises til samarbejdsaftale om forkyndelse af 24. marts 2017 med senere justeringer.

6.2. Sagens forventede varighed og udarbejdelse af tidsplan

Ved sagens fremsendelse skal statsadvokaten oplyse om sagens forventede forløb og varighed.

Medmindre andet konkret bestemmes, kan det påregnes, at hovedforhandling i Viborg begynder kl. 9.00 og i København kl. 9.30 (nævningesager dog kl. 9.00), og at der begge steder afsluttes med domsafsigelse almindeligvis ca. kl. 16.00, fredag i Viborg dog ca. kl. 13.00 og i København ca. kl. 15.00. For bitingstederne gælder til dels andre tidspunkter. Nærmere oplysninger kan fås hos vedkommende retsafdeling.

Der skal altid afsættes 1 time til frokostpause (så vidt muligt ca. kl. 12.00-13.00) og ca. et kvarters formiddagspause samt ca. et kvarters eftermiddagspause.

Der skal tages hensyn til den tid, som landsretten skal anvende til votering, domsskrivning og domsafsigelse. Som almindelig rettesnor kan det antages, at votering, domsskrivning og domsafsigelse i almindelige bevisankesager af op til en retsdags varighed oftest kræver *mindst* 1 time. I almindelige udmålingsankesager på op til en halv retsdags varighed kræver votering, domsskrivning og domsafsigelse oftest *mindst* ca. ½ time. I længerevarende og komplicerede sager kræver landsrettens afsluttende arbejde (votering, domsskrivning og domsafsigelse) typisk længere tid. Hvis voteringstiden ikke kan anslås af anklagemyndigheden, anføres det, at hovedforhandlingens varighed er angivet eksklusiv voteringstid.

Statsadvokaten skal være særligt opmærksom på, at hovedforhandlingen vil blive berammet på grundlag af statsadvokatens skønnede angivelse af tidsforbruget. Det er derfor væsentligt, at tidsangivelsen (herunder til votering, domsskrivning og domsafsigelse samt eventuel efterfølgende behandling af spørgsmål om varetægtsfængsling) er realistisk.

Statsadvokaten bør navnlig i sager, hvori der er spørgsmål om udvisning, eller hvor sagen skal gennemføres med tolk, tage højde for, at dette typisk vil forøge hovedforhandlingens samlede varighed. I sager, hvor forklaringerne også i landsretten typisk vil være længerevarende (f.eks. sager om seksualforbrydelser), bør der ligeledes tages højde herfor i tidsangivelsen. Statsadvokaten bør endvidere være opmærksom på den tid, der vil medgå til at dokumentere de af byretten protokollerede forklaringer, der ofte er lange, når der er tale om afskrift af lydoptagelser.

I sager, hvor hovedforhandlingen skønnes at ville vare flere dage, bør der ud over tidsangivelserne i bevisfortegnelsen, jf. ovenfor, udarbejdes en tidsplan, hvori det skønnede tidsforbrug til hovedforhandlingens forskellige stadier (indledning, forelæggelse/dokumentation, afhøring af tiltalte, vidneafhøringer, eventuel supplerende dokumentation, procedurer, votering med domsskrivning og domsafsigelse) er angivet.

7. Forsvarerens beviser

Inden udløbet af den frist, som anklagemyndigheden har anført i ankemeddelelsen, skal forsvareren indlevere sin bevisfortegnelse og de i retsplejelovens § 839, stk. 1, nr. 1, nævnte dokumenter m.v. til landsretten og til anklagemyndigheden.

Anmodning om forlængelse af ovennævnte frist skal inden dennes udløb fremsættes skriftligt over for landsretten.

Forsvareren bør være opmærksom på forkyndelsesvarsler, jf. ovenfor, så spørgsmål om omberømmelse i videst muligt omfang kan undgås.

Anklagemyndigheden bør hurtigst muligt meddele landsretten og forsvareren, hvordan anklagemyndigheden forholder sig til forsvarerens anmodning.

8. Tvister om bevisførelse m.v.

Opstår der i tiden mellem ankemeddelelsen og hovedforhandlingen tvist mellem parterne om bevisførelse m.v., forelægges tvisten skriftligt for landsretten af anklagemyndigheden eller forsvareren.

Efter at parterne har haft lejlighed til at udtale sig om spørgsmålet, vil landsretten herefter i almindelighed på skriftligt grundlag træffe afgørelse, medmindre det findes hensigtsmæssigt at udskyde afgørelsen til hovedforhandlingen.

9. Forberedende møder

Landsretten indkalder anklageren og forsvareren til et forberedende møde, hvis det med henblik på sagens nærmere tilrettelæggelse findes hensigtsmæssigt, jf. retsplejelovens § 917, jf. § 849.

Anmodning fra anklagemyndigheden eller forsvareren om afholdelse af et forberedende møde indgives skriftligt til landsretten med angivelse af, hvilke spørgsmål der ønskes drøftet.

10. Bistandsadvokatens erstatningsopgørelse m.v.

Bistandsadvokaten bør senest en uge før hovedforhandlingen pr. sikker mail sende en erstatningsopgørelse med påstand og rentepåstand, herunder vedrørende forrentningens begyndelsestidspunkt (dato) samt fornøden dokumentation herfor til landsretten, forsvareren og anklagemyndigheden. Sammen med erstatningsopgørelsen skal bistandsadvokaten sende en tidsopgørelse til landsretten over sit arbejde med sagen forud for hovedforhandlingen. Til brug for fastsættelse af salær skal bistandsadvokaten oplyse, om forurettede har en retshjælpsforsikring, der dækker omkostninger helt eller delvist.

Forsvareren bør så vidt muligt inden hovedforhandlingen meddele bistandsadvokaten og landsretten tiltaltes stillingtagen til påstanden.

11. Sikkerhedsmæssige forhold m.v.

Anklagemyndigheden bør i god tid forud for hovedforhandlingen følge op på den sikkerhedsvurdering, der er sendt til landsretten i forbindelse med ankesagens fremsendelse, herunder sikre, at der bliver truffet de fornødne foranstaltninger, og eventuelt orientere landsretten, hvis der af sikkerhedsmæssige årsager er behov for særlige tiltag.

Bistandsadvokaten meddeler inden hovedforhandlingen landsretten og anklagemyndigheden, hvis det efter advokatens opfattelse er påkrævet med særlige foranstaltninger i forbindelse med forurettedes møde i landsretten, f.eks. for at hindre, at forurettede kommer i personlig kontakt med tiltalte eller tiltaltes omgangskreds.

Anklageren og forsvareren orienterer så vidt muligt inden og senest ved hovedforhandlingens begyndelse landsretten, hvis der efter deres opfattelse er problemer med gennemførelse af hovedforhandlingen som planlagt.

12. Præcisering af påstande

Hvis de spørgsmål, der er relevante for ankesagen, ikke præcist fremgår af de påstande, der er nedlagt i forbindelse med anken, bør anklageren og forsvareren præcisere deres påstande forud for hovedforhandlingen.

Nedlægges der således påstand om formildelse eller skærpelse, og vedrører dommen flere former for straf eller andre retsfølger, eksempelvis bøde, førerretsfrakendelse eller udvisning, bør det oplyses, hvis ikke alle dele af dommen påstås ændret. Det bør således eksempelvis oplyses, hvis en påstand om formildelse alene angår byretsdommens bestemmelse om førerretsfrakendelse eller udvisning.

Tilsvarende bør det oplyses, såfremt tiltalte helt eller delvist frafalder påstanden om frifindelse, eller anklagemyndigheden helt eller delvist frafalder påstanden om domfældelse efter tiltalen for byretten.

Med henblik på at fokusere på de for ankesagen relevante spørgsmål bør meddelelsen gives til landsretten og til den anden part ske så tidligt som muligt i sagsforløbet og senest en uge forud for hovedforhandlingen.

C. Ekstrakt

1. Ikke-digitale sager

1.1. Udformning

Anklagemyndigheden udarbejder ekstrakt, jf. retsplejelovens § 918, stk. 1.

I Østre Landsret – bortset fra fynske nævningekreds – skal udskrift af byrettens dom med tilhørende retsbog vedrørende hovedforhandlingen indsættes i ekstrakten.

I Vestre Landsret og i fynske nævningekreds (Østre Landsret) skal udskrift af byrettens dom med tilhørende retsbog vedrørende hovedforhandlingen foreligge som løse bilag ved siden af selve ekstrakten.

Bevisfortegnelsen, jf. retsplejelovens § 918, stk. 1, nr. 3, jf. § 837, stk. 1, nr. 3, skal til begge landsretter vedlægges ekstrakten som løst bilag.

Ektrakten skal i domsmandssager indsendes i 7 eksemplarer. I sager uden domsmænd indsendes ekstrakten i 4 eksemplarer.

I Vestre Landsret indsendes tillige byrettens dom med tilhørende retsbog vedrørende hovedforhandlingen i 7 eksemplarer og i sager, der behandles uden domsmænd, i 4 eksemplarer.

Hvis der medvirker tolk i sagen, indleverer anklagemyndigheden et ekstra eksemplar af ekstrakten. Hvis flere tolke må forventes at skulle tolke samtidig, skal der dog være tilstrækkelige ekstra eksemplarer til, at dette kan ske.

Samtidig sendes materialet i 1 eksemplar til hver forsvarer og en eventuel bistandsadvokat.

Ekstrakten skal kun indeholde de dokumenter, der er nødvendige for behandlingen af sagen. I udmålingsankesager og for så vidt angår erkendte forhold i bevisankesager medfører dette, at der kun skal medtages oplysninger om de enkelte forhold, i det omfang dette kan antages at få betydning for strafudmålingen. For bevisankesager i øvrigt medtages materialet, i det omfang det kan blive af betydning for behandlingen af sagen. I tvivlssituationer med hensyn til eventuel udeladelse af mange bilag er det hensigtsmæssigt, at anklagemyndigheden spørger forsvareren, om de pågældende bilag ønskes medtaget i ekstrakten. Erstatningsopgørelser med bilag fra bistandsadvokater eller andre medtages i fornødent omfang.

Ekstrakten udarbejdes som fotokopier af sagens relevante bilag.

Hvis der efter ekstraktens udarbejdelse fremkommer nye dokumenter af betydning, eller hvis ekstrakten i øvrigt af en af parterne ønskes suppleret med yderligere bilag, udarbejdes der tillægsekstrakt(er).

Ekstrakt og eventuel tillægsekstrakt skal indsendes til landsretten og til forsvareren så vidt muligt senest 2 uger før hovedforhandlingen, jf. retsplejelovens § 918, stk. 2, 1. pkt.

1.2. Udseende

Dokumenter skal normalt inden kopiering være rensset for eventuelle påtegninger og indstregninger, der er uden betydning for sagen.

Ekstrakten skal være sammenhæftet eller limet i ryggen. Eventuelt kan ekstrakten være opdelt i flere bind. Siderne skal være tydeligt nummererede med betegnelsen "SA" foran sidetallet. Hvis ekstrakten foreligger i flere bind, bør ekstraktnummer og eventuelt sidetal, som de respektive bind omfatter, være angivet på ekstrakten.

Ekstrakten, herunder eventuelle tillægsbind, bør på forsiden angive tiltaltes og forsvarerens navne, og hvilken statsadvokatur der er anklagemyndighed i sagen. Endvidere bør byrettens navn og domsdato samt landsrettens journalnummer fremgå.

1.3. Indholdsfortegnelse

Ekstrakten skal i sager, hvor ekstrakten inklusive dom- og retsbogsudskrifter indeholder mere end 50 sider, indledes med en indholdsfortegnelse, der angiver dokumenternes dato, eventuelt bilagsnummer, betegnelse og sidetal i ekstrakten i nævnte rækkefølge. Er der tale om et bilag, som først er fremkommet for landsretten, skal dette angives ved betegnelsen "nyt dok." efter bilagsnummeret.

1.4. Opbygning og indhold

Ekstrakten bør have følgende hovedopbygning:

- 1) Eventuel indholdsfortegnelse og tidsplan.
- 2) I Østre Landsret (bortset fra i fynske nævningekreds): Byrettens dom og tilhørende retsbog eller retsbøger vedrørende hovedforhandlingen.
- 3) Ankemeddelelse og alle nødvendige bilag om afsendelse/forkyndelse, hvis disse dokumenter ikke foreligger som løse bilag.
- 4) Cpr-udskrift og straffeattest for tiltalte samt eventuel § 808-undersøgelse og mentalerklæring o.lign.

- 5) Kort referat af relevante forstraffe eventuelt ved påtegning på straffeattesten *samt* kopi af relevante domme, f.eks. i tilfælde hvor der er spørgsmål om anvendelse af straffelovens § 61 eller § 89.
- 6) Relevante retsbogsudskrifter fra byret og landsret, herunder samtlige kendelser i henhold til retsplejelovens § 762, stk. 2, i det omfang disse ikke er indsat i begyndelsen af ekstrakten, jf. pkt. 2, eller medfølger som løse bilag.
- 7) Sagsdokumenter; så vidt muligt struktureret efter hvert forhold for sig og kronologisk inden for hvert enkelt forhold. I nogle tilfælde, navnlig hvor forhold "griber ind i hinanden", er det dog ikke muligt slavisk at følge denne struktur. I så fald må man anvende den mest overskuelige opbygning under særlig hensyntagen til kronologien.
- 8) Anklageskrift og eventuelle tillægsanklageskrifter.

2. Digitale sager

Ekstrakten udarbejdes i overensstemmelse med de ovenstående retningslinjer og i øvrigt i overensstemmelse med "Retningslinjer for arbejde med digitale straffesager i landsretterne med fokus på snitfladerne mellem statsadvokaterne, forsvarerne og landsretterne", se [link](#) her.

Landsretten udlåner kopi af dombog og retsbog eller digital ekstrakt til eventuel tolk i det omfang, der er behov herfor.

D. Materialesamling

Egentlige materialesamlinger er i almindelighed ikke nødvendige i straffesager.

I en række særlige sagstyper må det dog anbefales, at anklagemyndigheden, eventuelt efter drøftelse med forsvareren, udarbejder en materialesamling. Dette kan navnlig være nærliggende ved følgende sagstyper:

- Særlovssager, bortset fra almindelige sager om overtrædelse af færdselsloven, våbenloven og lov om euforiserende stoffer.
- Sager, der rejser særlige spørgsmål om retsanvendelse eller sanktionsfastsættelse, især hvis praksis er uklar.
- Sager, hvor der er fremkommet ny lovgivning, eller hvor ændret praksis søges opnået.
- Sager med spørgsmål om udvisning.
- Sager, hvor der i øvrigt er særlig anledning til at støtte proceduren med skriftligt materiale.

Alt efter formålet med materialesamlingen kan denne indeholde uddrag af love og bekendtgørelser, lovforarbejder, herunder uddrag af bemærkninger til lovforslag og betænkninger, administrative forskrifter, herunder eventuelt fra Rigsadvokaten, litteratur, retspraksis og andet materiale af betydning.

Det bør overvejes i materialesamlingen at redegøre for retspraksis ved hjælp af oversigter.

Det vil typisk være anklagemyndigheden, der vil tage initiativ til at udarbejde en materialesamling, men det kan også forekomme, at det er forsvareren. Det kan være hensigtsmæssigt, at parterne i fællesskab udarbejder materialesamlingen. Denne bør sendes via mail (sikker mail) til landsretten og henholdsvis forsvareren (eller anklageren) samt eventuel bistandsadvokaten senest en uge før hovedforhandlingen. Materialesamlingen bør forsynes med sidetal og indholdsfortegnelse.

Er der kun tale om et begrænset materiale, f.eks. en lov- og bekendtgørelsestekst, kan dette i stedet for i en særskilt materialesamling optages i ekstrakten. Dette kan være relevant navnlig i særlovssager.

E. Hovedforhandlingen

1. Indledning

Hovedforhandlingen indledes med, at retsformanden konstaterer, hvem der er mødt, og herunder sikrer sig tiltaltes identitet.

Hvis tiltalte udebliver uden dokumenteret lovligt forfald, tager retten stilling til, hvorledes der skal forholdes.

2. Redegørelse for byrettens dom

Normalt oplæses byrettens dom. Hvis tiltalte har anket først, oplæses dommen af forsvareren. Hvis forsvareren ikke ønsker at oplæse dommen, meddeles det anklagemyndigheden senest 1 uge før hovedforhandlingen. I øvrigt oplæses dommen af anklageren. Efter oplæsningen af dommen bør anklageren kort angive, hvad der er sagens hovedspørgsmål, medmindre dette klart fremgår af dom og påstande.

Som udgangspunkt oplæses dommens omtale af eventuelle forstraffe ikke, idet disse gennemgås senere. Ligeledes foretages der som udgangspunkt ikke oplæsning af en eventuel erklæring om personundersøgelse eller andre oplysninger om tiltaltes personlige forhold, da dette som regel mere hensigtsmæssigt kan foretages senere.

I bevisankesager oplæses forklaringerne fra vidner m.fl. som udgangspunkt ikke i forbindelse med oplæsning af dommen, idet forklaringerne mest hensigtsmæssigt oplæses i forbindelse med afhøring af vidner. Det samme gælder tiltaltes forklaring, hvis dette må anses for hensigtsmæssigt.

Hvis forklaringen oplæses i forbindelse med dommen, og gengivelsen af forklaringen indeholder angivelse af, at der er sket forehold, hvis indhold ikke fremgår af gengivelsen, bør der som led i oplæsningen som udgangspunkt – af forståelsesmæssige årsager – ske dokumentation af det relevante afsnit fra retsbogen eller politirapporten.

Med rettens tiltræden kan oplæsning af byrettens dom erstattes af en særlig redegørelse for dommens indhold, jf. retsplejelovens § 921 a. Ønskes denne fremgangsmåde anvendt, skal spørgsmålet forud for hovedforhandlingen drøftes med forsvareren og forelægges retten. Navnlig når dommen er meget omfattende eller rummer en særlig kompliceret problemstilling, bør det overvejes, om fremgangsmåden efter § 921 a vil give rettens medlemmer en bedre indføring i sagen end en oplæsning af dommen.

Når der ikke medvirker lægdommere ved sagens behandling, kan det i almindelighed forventes, at oplæsning af dommen helt kan undlades; i modsat fald underrettes anklagemyndigheden af landsretten. I så fald redegør anklageren kort for sagen. Anklagemyndigheden underrettes inden hovedforhandlingen, hvis landsretten eller forsvareren ønsker dommen oplæst.

3. Redegørelse for ankeforholdene

Anklageren redegør kun for ankeforholdene, hvis der er indsigelser, som landsretten ikke tidligere har taget stilling til, eller hvis landsretten beder om det. I givet fald skal der ved anke til skade for tiltalte ske dokumentation af ankemeddelelsen og af meddelelsen til tiltalte samt af landsrettens bekræftelse af modtagelsen og af postvæsenets kvittering eller kvittering fra digital post, jf. herved retsplejelovens § 907.

Hvis der ikke tidligere er taget stilling til et spørgsmål om admittering af anken, afgøres dette herefter, medmindre dette spørgsmål mere hensigtsmæssigt kan afgøres i forbindelse med afgørelsen af selve sagen.

4. Påstande og erstatningskrav

Herefter nedlægger først anklagemyndigheden og derefter forsvareren på vegne af tiltalte deres påstande.

Umiddelbart efter nedlæggelse af påstandene rejses eventuelle spørgsmål om berigtigelse af tiltalen eller om formelle indsigelser mod tiltalen.

Hvis der er erstatningskrav i sagen, og der ikke medvirker bistandsadvokat, nedlægger anklagemyndigheden erstatningspåstanden.

Hvis der medvirker bistandsadvokat, nedlægges en erstatningspåstand af bistandsadvokaten. Hvis ikke bistandsadvokaten er til stede ved nedlæggelse af strafpåstandene, nedlægges erstatningspåstanden af bistandsadvokaten i forlængelse af forurettedes forklaring.

Ved nedlæggelsen af erstatningspåstand bør der henvises til en skriftlig gengivelse af kravet (påstandsdokument, brev fra skadelidte eller notat til politirapport). Rentepåstande, herunder vedrørende forrentningens begyndelsestidspunkt (dato), forudsættes præciseret.

Forsvareren nedlægger herefter sin påstand over for det enkelte erstatningskrav. Det bør herunder angives, i hvilket omfang ansvarsgrundlag kravets størrelse og en rentepåstand bestrides.

5. Redegørelse for sagens omstændigheder

Anklageren redegør i nødvendigt omfang for sagens omstændigheder og foretager i relevant omfang dokumentation af sagens bilag, bortset fra oplysningerne om forstraffe og personlige forhold. Det er ikke nødvendigt at dokumentere erklæringer m.v., i det omfang de er oplæst i forbindelse med oplæsningen af dommen.

Oplæsning af dokumenter bør som udgangspunkt ske i kronologisk rækkefølge, eventuelt efter en tematisk opdeling, navnlig efter tiltalens forskellige forhold.

Der bør i sager med kompliceret faktum, f.eks. med omfattende regnskabsmateriale eller selskabskonstruktioner, gøres brug af hensigtsmæssige støttebilag i forbindelse med forelæggelsen.

Det vil i visse tilfælde være hensigtsmæssigt at anvende landsrettens audiovisuelle udstyr via anklagerens eller forsvarerens pc til fremvisning af billeder og rids m.v., således at alle tilstedeværende uden besvær kan følge med, når et sådant materiale gennemgås. Udstyret kan endvidere anvendes til forevisning af billeder og rids m.v. i forbindelse med afhøringerne.

Forsvareren har mulighed for at foretage yderligere dokumentation.

I strafudmålingsanker vil det normalt ikke være nødvendigt med dokumentation ud over den skete oplæsning af dommen, bortset fra nærmere personlige oplysninger, herunder relevante forstraffe.

Hvis tiltalte har været frihedsberøvet under sagen – herunder i forbindelse med anken – bør udstrækningen af frihedsberøvelsen og eventuel isolation oplyses i det omfang, det ikke fremgår af dommen.

Hvis sagsbehandlingstiden i sig selv kan have betydning for sagens afgørelse, bør anklageren nærmere redegøre herfor.

6. Afhøring af tiltalte og vidner

Afhøringen af tiltalte og de vidner, anklagemyndigheden har ønsket indkaldt, foretages først af anklageren, mens de vidner, som forsvareren har ønsket indkaldt, først afhøres af forsvareren. Vidnet hentes af den, der har ønsket vidnet indkaldt, eller eventuelt af retssekretæren.

Oplæsning af de forklaringer, der er afgivet for byretten af tiltalte og vidner, der skal afhøres på ny, sker i tilknytning til forklaringen for landsretten, medmindre oplæsning er sket i forbindelse med oplæsning af byrettens dom.

Hvis gengivelsen af en forklaring indeholder angivelse af, at der er sket forehold, hvis indhold ikke fremgår af gengivelsen, bør der – som anført ovenfor i punkt 2 om forelæggelse – som led i oplæsningen som udgangspunkt ske dokumentation af det relevante afsnit fra retsbogen eller politirapporten.

Udgangspunktet er – hvis anklageren og forsvareren tiltræder det – at forklaringen for byretten oplæses i den pågældendes påhør umiddelbart før afhøringen, således at der herefter indledningsvis spørges, om gengivelsen af forklaringen kan vedstås. Denne fremgangsmåde kan fraviges, når hensyn til bevisvurderingen tilsiger, at afhøring foretages fra grunden, herunder når et vidnes troværdighed er centralt. I sådanne tilfælde kan oplæsning af vidneforklaringer ske, enten før vidnet kaldes ind, eller eventuelt efter at vidnet er afhørt i landsretten.

Som udgangspunkt afhøres tiltalte først om sine personlige forhold efter, at der er sket dokumentation af erklæringerne herom, jf. punkt 9.

Det bør – forud for hovedforhandlingen – overvejes af parterne, om det er nødvendigt at indkalde vidner til at afgive forklaring på ny, eller om der i stedet kan træffes afgørelse i sagen på grundlag af de pågældendes forklaringer under byretsbehandlingen, jf. retsplejelovens § 923.

Da der sker dokumentation af tiltaltes og vidnernes forklaringer i byretten enten i forbindelse med oplæsningen af dommen eller i forbindelse med afhøringen i landsretten, vil afhøringen normalt kunne koncentreres væsentligt. Det vil som regel give det bedste forløb af afhøringen, hvis den, der afhører, først foreholder den afhørte dennes tidligere forklaringer, når den

afhørende har afsluttet sin afhøring vedrørende et tema eller helt har afsluttet sin afhøring.

Forehold kan foretages af anklager og forsvarer i forbindelse med afhøringen. Det er som udgangspunkt ikke nødvendigt, at retten giver tilladelse til det enkelte forehold; men det er en forudsætning herfor, at forehold foretages på en sådan måde, at modparten har lejlighed til at gøre eventuel indsigelse inden oplæsning, herunder at det er præcist angivet, hvad der ønskes foreholdt.

Det bemærkes herved, at retten skal have mulighed for at notere såvel det præcise tekststykke som den afhørtes svar i forbindelse med det enkelte tekststykke. Forehold bør begrænses til det nødvendige, og der bør ikke oplæses længere tekststykker ad gangen. Når det enkelte tekststykke er læst op, bør den pågældende som udgangspunkt først spørges, om der er forklaret sådan, og først dernæst om rigtigheden af de enkelte udsagn.

Landsretten forventer, at bistandsadvokaten først møder til hovedforhandlingen på det tidspunkt, hvor forurettede er indkaldt til at afgive forklaring. Det tidspunkt vil fremgå af bevisfortegnelsen fra statsadvokaten.

En bistandsadvokat har normalt først efter, at anklageren og forsvareren har afhørt forurettede, mulighed for at stille spørgsmål til denne, normalt alene med henblik på at få yderligere oplysninger frem, der kan have betydning for forurettedes erstatningskrav.

Procedure om erstatningskrav vil som udgangspunkt ske i forlængelse af forurettedes forklaring, således at en bistandsadvokat og forurettede derefter kan forlade retten.

Hvis der skal ske afspilning af videoafhøringer af et eller flere vidner, bør det ske på et passende tidspunkt efter, at afhøringen af den tiltalte er afsluttet.

7. Oplæsning af yderligere vidneforklaringer

I det omfang, der ikke tidligere er sket oplæsning af forklaringer fra vidner m.v., som ønskes benyttet som bevis i henhold til retsplejelovens § 923, eller som ønskes dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 871, oplæses disse af anklageren.

8. Redegørelse for forstraffe

Anklageren foretager en gennemgang af tiltaltes relevante forstraffe ud fra anførlserne i kriminalregisteret eventuelt suppleret med nærmere oplysninger om de relevante domme. Det forventes, at statsadvokaten fremover sender en "digital særakt".

I sager, hvor der medvirker lægdommere, bør anklageren om muligt undgå at henvise til paragraffer, men i stedet henvise til lovovertrædelsens "kalde navn".

Inden for områder, hvor strafudmålingen sker takstmæssigt ud fra antallet af forstraffe, som f.eks. med hensyn til spirituskørsel, bør det fremgå af gennemgangen af relevante forstraffe, hvorledes den nu foreliggende sag må kategoriseres. Ved omtalen af straffene skal der gives oplysning om forhold, som eventuelt vil kunne begrunde, at en fællestraf udløses (en tidligere betinget dom eller en reststraf efter prøveløsladelse). Hvis straffen skal fastsættes som en tillægsstraf til en tidligere idømt straf, jf. straffelovens § 89, skal der også redegøres herfor.

9. Redegørelse for personlige forhold

Konklusionen i en eventuel mentalerklæring og udtalelse fra Retslægerådet gennemgås af anklageren, eventuelt suppleret med yderligere relevante oplysninger fra erklæringerne.

Foreligger der spørgsmål om udvisning, dokumenteres eller omtales de relevante personlige oplysninger i blandt andet § 26-afhøringen og udtalelser fra udlændingemyndighederne. Det er normalt ikke relevant at dokumentere udlændingemyndighedernes standardtekster om lovbestemmelser m.v.

Hvis der foreligger en erklæring om personundersøgelse, og forsvareren ønsker at dokumentere denne, er det forsvareren, der forestår dette. Ellers foretages dokumentationen af anklageren. I de fleste tilfælde er det tilstrækkeligt, at der foretages dokumentation af resumé og konklusion i erklæringen.

Hvis der ønskes oplysninger om tiltaltes personlige forhold, ud over hvad der er kommet frem ved den skete afhøring af tiltalte og dokumentation af de indhentede erklæringer, afhører først forsvareren og herefter eventuelt anklageren tiltalte om de personlige forhold. Det kan navnlig være relevant at afhøre tiltalte om udviklingen i de personlige forhold i tiden efter byrettens dom eller efter, at der blev foretaget personundersøgelse.

10. Procedure og domsafsigelse

Herefter procederer først anklageren og derefter forsvareren sagen. Det er ikke altid nødvendigt, at der afgives replik og duplik.

Der bør under det 1. indlæg redegøres først for påstande, dernæst for eventuelle bevisspørgsmål og endelig sanktionsfastsættelse, herunder spørgsmål om rettighedsfrakendelse, udvisning m.v.

Strafpåstande bør uddybes under proceduren. Omfatter en bevisanke flere forhold, kan der være anledning til, at parterne angiver forskellige strafpositioner for forskellige kombinationer af forhold. Nedlægges der påstand om bøde, bør den påståede bødes størrelse og det nærmere grundlag herfor angives.

I mange tilfælde er det bedre at beskrive retspraksis ved hjælp af sammenfattende oversigter i stedet for at referere en lang række enkelte domme. Der kan herunder henvises til en eventuel materialesamling, jf. ovenfor afsnit D.

Under et eventuelt 2. indlæg bør der som udgangspunkt alene fremsættes bemærkninger, der foranlediges af modpartens procedure.

Hvis bistandsadvokaten ikke forinden har procederet spørgsmålet om erstatning, sker det efter, at anklageren og forsvarerens procedure er afsluttet.

Endelig får tiltalte lejlighed til at have "det sidste ord".

Sagen optages herefter til dom. Senest i den forbindelse afleverer anklageren de originale akter til landsretten, medmindre landsretten har anmodet om, at der forholdes anderledes.

Dommen afsiges normalt i samme retsmøde, efter at landsretten har voteret. I sager, hvor det ikke er muligt at afsige dom i retsmødet, optages sagen til dom med tilkendegivelse af, hvornår dommen afsiges.

Hvis anklagemyndigheden ønsker domfældte (fortsat) varetægtsfængslet, fremsættes der efter domsafsigelsen anmodning herom. Hvis domfældte ikke erklærer sig indforstået med varetægtsfængsling, procederes dette spørgsmål, og domfældte får eventuelt "det sidste ord". Herefter afgør landsrettens juridiske dommere spørgsmålet.

Hvis forsvareren mener, at der bør tilkendes salær ud over det takstmæssige salær for hovedforhandlingen, eller ønsker godtgørelse for transportudgifter eller andre udlæg, skal der foreligge en skriftlig redegørelse, senest når sagen optages til dom. Det bør fremgå af redegørelsen, der kan angive forsvarerens forslag til salærfastsættelse, om der tidligere har været retsmøder i sagen, fristforlængelser eller arrestbesøg samt eventuelt andre forhold, der

taler for en forhøjelse af salæret i forhold til det takstmæssige salær for hovedforhandlingen. Redegørelsen bør endvidere indeholde en opgørelse af udgifterne til transport og andre udlæg. Forsvareren opfordres til at benytte den særlige salærblanket, der er tilgængelig på domstol.dk.

11. Særligt vedrørende afviklingen af digitale sager

Hovedforhandlingen i digitale sager følger ovennævnte punkt 1-10, men skal i øvrigt ske under iagttagelse af punkt 5 om "Gennemførelse af digitale retsmøder" i notat om "Retningslinjer for arbejde med digitale straffesager i landsretterne med fokus på snitfladerne mellem statsadvokaterne, forsvarerne og landsretterne", se [link](#) her.

12. Digitalt udstyr i retssalene

Østre Landsret

I retssalene er der opsat mindre skærme ved hver dommers og domsmands plads, ved anklageren og forsvarerens pladser, på nævningepladserne og i vidnesranken. I visse retssale er der opsat store skærme, som tilhørere kan se.

Rettens lytterum er ligeledes udstyret med skærme.

Vestre Landsret

I retssalene er der opsat 3 skærme i alt ved dommernes og domsmændenes pladser. Der er endvidere opsat mindre skærme ved anklagerens og forsvarerens pladser samt i vidnesranken. Herudover er der opsat skærme ved nævningernes pladser. I visse retssale er der desuden opsat lærreder.

13. Vidneforklaring ved anvendelse af telekommunikation

Hvis et vidne ønskes afhørt ved anvendelse af telekommunikation med bilde, skal en anmodning herom fremsendes til landsretten og modparten

hurtigst muligt, og som udgangspunkt senest i forbindelse med fremsendelse af bevisfortegnelsen. Hvis der er tale om afhøring af et vidne i udlandet, skal anklager og forsvarer dog være opmærksom på de i afsnit B.6.1 nævnte forkyndelsesfrister.

Anmodningen skal indeholde angivelse af, hvorfra og hvordan vidnet under betryggende former vil kunne afgive forklaring, jf. retsplejelovens § 192.

Afhøring ved anvendelse af telekommunikation med billede skal som udgangspunkt ske ved brug af video4.

Anklager/forsvarer bør hurtigst muligt meddele landsretten og modparten, hvordan man forholder sig til en anmodning om videoafhøring.

Forud for afhøringen i retsmødet vil der blive afholdt en kort pause, hvor en retssekretær etablerer forbindelse med den fjernende, hvor vidnet sidder.

Landsretterne råder kun over begrænset video4-udstyr og kun på hovedtingsstederne.

F. Særligt om nævningesager

I det omfang der ikke nedenfor er anført særlige retningslinjer for nævningesager, følges retningslinjerne ovenfor om almindelige ankesager.

1. Statsadvokatens bevisfortegnelse og tidsplan

I nævningesager indleveres bevisfortegnelse pr. sikker mail som i domsmandssager, jf. afsnit B.6.1.

Der bør altid udfærdiges tidsplan i nævningesager. Der skal herved blandt andet tages særligt hensyn til, at nævningesagen indledes med formaning af nævninger og aflæggelse af nævningeløfte, samt at der deltager 12

personer i voteringen. Der skal endvidere tages hensyn til den særlige procesopdeling mellem skyldsspørgsmål og sanktionsspørgsmål (medmindre der sker frifindelse).

Udkastet til tidsplan bør som udgangspunkt – blandt andet af hensyn til placeringen af votering om skyldsspørgsmålet og udfærdigelse af skyldkendelse eller frifindende dom – efter eventuel drøftelse med forsvareren sendes til retten.

2. Ekstrakt

I nævningesager, der ikke er digitale, skal der indsendes 15 eksemplarer af ekstrakten og i Vestre Landsret tillige 15 eksemplarer af byrettens dom og retsbog fra hovedforhandlingen.

3. Hovedforhandling

Spørgsmålet om nævningernes habilitet, jf. retsplejelovens § 66, kan i almindelighed ventes at være afklaret, inden hovedforhandlingen indledes, idet retten umiddelbart forinden gennemgår sagens navne m.v. med nævningerne.

Nævningesager indledes med formaning af nævninger og aflæggelse af nævningeløfte.

Særligt i nævningesager, hvor byrettens dom ofte er omfattende, vil der være anledning til mere eller mindre fuldstændigt at erstatte oplæsning af byrettens dom med en nærmere forelæggelse, jf. retsplejelovens § 921 a. Normalt bør der således forud for redegørelsen for ankeforholdene alene ske oplæsning af tiltalen og byrettens begrundelse og resultat, således at der under forelæggelsen i øvrigt foreløbigt redegøres for hovedpunkterne i de afgivne forklaringer m.v. Om oplæsning af forklaringerne fra byretten henvises i øvrigt til afsnit E.5 og E.6. Anklageren bør forud for hovedforhandlingen

i hvert enkelt tilfælde drøfte den nærmere fremgangsmåde med forsvareren og forelægge spørgsmålet for retsformanden.

I nævningesager procederes skyldsspørgsmålet, hvorefter sagen optages til votering af skyldsspørgsmål og udfærdigelse af skyldkendelse eller frifindende dom. Efter afsigelse af skyldkendelse procederes sanktionsspørgsmålet, hvorefter sagen optages til votering af strafudmåling og afsigelse af dom i sagen.

G. Ikrafttræden

Vejledningen finder anvendelse ved behandling af straffesager efter den 1. oktober 2022.